

Қосымша 1

Диагностикалауға және емдеуге жататын ең көп таралған аурулар мен жағдайлардың тізбесі ("Педиатрия" мамандығы бойынша 6 курс, бейіндік интернатура үшін ББ сәйкес нозологиялар тізбесі) Қосымша 1

№	Пәндер	Нозологиялар
1	Неонатология	Жаңа туған нәрестенің шекаралық жағдайы
		Жаңа туылған нәрестелердің сарғыштығы
		Ұрық пен жаңа туған нәрестенің гемолитикалық ауруы
		Шала туылу
		Жаңа туған нәрестелердегі асқазан-ішек жолдарының аурулары
		Жаңа туылған нәрестелердегі Сепсисі
		Жаңа туылған нәрестелердегі тері мен кіндік сақинасының жұқпалы аурулары
2	Амбулаториялық-емханалық педиатрия	Рахит
		Тапшылықты анемия
		Белок - энергетикалық жетіспеушілік
		Атопиялық дерматит
		Вакцинамен алдын алу
3	Балалардағы пульмонология	Бронхиттер, бронхиолиттер
		Пневмониялар
		Бронхиалды демікпе
		Өкпенің тұқым қуалайтын аурулары
4	Балалардағы кардиология	Балалардағы туа біткен және жүре пайда болған кардиттер
		Балалардағы туа біткен жүрек және қан тамырлары ақаулары
		Балалардағы жүре пайда болған жүрек ақаулары
		Балалардағы кардиомиопатиялар.
		Балалардағы артериялық гипотензия - және гипертензия
		Жүректің ырғағы мен өткізгіштігінің бұзылуы
		Балалардағы перикард ауруы
		Инфекциялық эндокардит
5	Балалардағы Ревматология	Дәнекер тіннің жүйелік аурулары: жүйелі қызыл жегі, дерматомиозит
		Ювенилді артрит, спондилоартропатия
		Жүйелік васкулиттер: түйіндік полиартерит, Кавасаки ауруы, Вегенер гранулематозы, спецификалық емес қолқа артериті
		Острая ревматическая лихорадка
		Созылмалы ревматикалық жүрек ауруы
		Инфекциямен байланысты артрит
6	Балалардағы Неврология	Ми қан айналымының бұзылысы
		Орталық және перифериялық жүйке жүйесінің демиелинизациялық аурулары. Мидың ақ затына әсер ететін ОЖЖ нейродегенеративті аурулары.
		Перинаталдық патология. Церебральды сал ауруы. Жаңа

		туған нәрестелердің плекситтері. Бұлшықет зақымдануы бар тұқым қуалайтын жүйке- бұлшықет аурулары және синапстар. Миотоникалық бұзылулар Балалық шақтағы пароксизмальды эпилепсиялық емес жағдайлар. Балалық шақтағы Эпилепсия. Эпилепсиялық күй. Эпилепсиялық энцефалопатия.
7	Балалардағы Гематология	Геморрагиялық васкулит Иммундық тромбоцитопения Балалардағы коагулопатиялар: гемофилия, Виллебранд ауруы Гемолитикалық анемиялар Апластикалық анемия Жедел лейкоздар Балалардағы Лимфомалар
8	Балалардағы Нефрология	Зәр шығару жүйесінің инфекциясы: цистит, пиелонефрит Нефротикалық синдром Нефритикалық синдром Жедел бүйрек зақымдануы Бүйректің созылмалы ауруы Гемолитикалық-уремиялық синдром
9	Балалардағы Гастроэнтерология	Созылмалы гастрит және гастродуоденит Жедел және созылмалы панкреатиттер Асқазан және 12 елі ішектің ойық жарасы Мальабсорбция синдромы Балалардағы өтас ауруы Ішектің қабыну аурулары Балалардағы аутоиммунды гепатит Балалардағы гельминтоздар мен паразитоздар
10	Балалар Эндокринологиясы	Балалардағы 1 типті қант диабеті. Кетоацидоз Сахарный диабет 2 типа. Гипотиреоз Балалардағы өсудің бұзылуы: гипопиз нанизмі, гигантизм. Балалар мен жасөспірімдердегі семіздік
12/13	Балалар хирургиясы / және травматология	Жедел іш. Жедел аппендицит, аппендикулярлық абсцесс, перитониттің дифференциалды диагностикасы Асқазан-ішектен қан кету. Асқазан жарасы, меккель дивертикуласы Жамбас сүйектерінің, жоғарғы және төменгі аяқтардың жарақаттары. Балалардағы ми жарақаты. Омыртқа мен жұлынның зақымдануы.Бағалау және ауруханаға дейінгі көмек. Кеуде қуысының жарақаты, іштің жарақаты Тоқ ішек аурулары. Гиршпрунг ауруы Жедел скротальды Синдром. Қысылған шап жарығы.
14	Балалар инфекциясы	БАБЖ бағдарламасы. Сұрыптау. Шұғыл және басымдық белгілері. Балалардағы тұмау және ЖРВИ Баспа синдромымен бірге жүретін аурулар: балалардағы

		дифтерия, балалардағы инфекциялық мононуклеоз, балалардағы стрептококкты баспа.
		Балалардағы экзантема синдромымен бірге жүретін жұқпалы аурулар: қызылша, қызамық, желшешек, балалардағы скарлатина.
		Диарея синдромымен бірге жүретін аурулар: дизентерия, сальмонеллез, эшерихиоз және вирустық диарея.
		Сарғаю синдромымен бірге жүретін аурулар. Балалардағы жедел және созылмалы ге вирустық гепатиттер (А, В, С, D, Е).
		Балалардағы нейроинфекциялар: балалардағы энтеровирустық Ботулизм.балалардағы инфекция балалардағы менингококк инфекциясы балалардағы Полиомиелит.
		Балалардағы зооноздық инфекциялар.
		Құрсақшілік инфекциялар.
15	Балалардағы Фтизиатрия	Туберкулездің біріншілік түрлері
		диссеминирленген өкпе туберкулезі
		Туберкулезды менингит
		Балалар мен жасөспірімдердегі туберкулездің екіншілік түрлері.
		Балалар мен жасөспірімдердегі туберкулездің өкпеден тыс түрлері.
16	Балалардағы шұғыл көмек	Балалардағы жедел реаниматология. Балалардағы кенеттен өлім синдромы. BLS.ACLS. PALS.
		Балалардағы шұғыл аллергиялық жағдайлар. Квинке Ісінуі. Лайелл, Стивенс Джонс Синдромдары. Анафилактикалық шок.
		Гипертермиялық және тырысу синдромдары
		Неотложная помощь геморрагического и травматического и ожогового шока.
		Балалардағы жедел улану. Шұғыл көмек
		Балалардағы электр тогының соғуы, найзағай, жылу (күн) соққысы, суық жарақат, тұншығу, суға бату кезіндегі жазатайым оқиғалар кезіндегі шұғыл көмек.

Қосымша 2

Диагностика мен емдеуге жататын ең көп таралған аурулар мен жағдайлардың тізімі
(Педиатрия мамандығы бойынша 7 курс, профилдік интернатура үшін ББ сәйкес нозологиялар тізбесі»)

№	Пәндер	Нозологиялар
1	Неонатология	Жаңа туған нәрестенің шекаралық жағдайы
		Жаңа туылған нәрестелердің сарғыштығы
		Ұрық пен жаңа туған нәрестенің гемолитикалық ауруы
		Шала туылу
		Жаңа туған нәрестелердегі асқазан-ішек жолдарының

		аурулары Жаңа туылған нәрестелердегі Сепсисі Жаңа туылған нәрестелердегі тері мен кіндік сақинасының жұқпалы аурулары
2	Амбулаториялық-емханалық педиатрия	Рахит Тапшылықты анемия Белок - энергетикалық жетіспеушілік Атопиялық дерматит Вакцинамен алдын алу
3	Балалардағы пульмонология	Бронхиттер, бронхиолиттер Пневмониялар Бронхиалды демікпе Өкпенің тұқым қуалайтын аурулары
4	Балалардағы кардиология	Балалардағы туа біткен және жүре пайда болған кардиттер Балалардағы туа біткен жүрек және қан тамырлары ақаулары Балалардағы жүре пайда болған жүрек ақаулары Балалардағы кардиомиопатиялар. Балалардағы артериялық гипотония және гипертензия Жүректің ырғағы мен өткізгіштігінің бұзылуы Балалардағы перикард ауруы Инфекциялық эндокардит
5	Балалардағы Ревматология	Дәнекер тіннің жүйелік аурулары: жүйелі қызыл жегі, дерматомиозит Ювенильді артрит, спондилоартропатия Жүйелік васкулиттер: түйіндік полиартерит, Кавасаки ауруы, Вегенер гранулематозы, спецификалық емес қолқа артериті Острая ревматическая лихорадка Созылмалы ревматикалық жүрек ауруы Инфекциямен байланысты артрит
6	Балалардағы Неврология	Ми қан айналымының бұзылысы Орталық және перифериялық жүйке жүйесінің демиелинизациялық аурулары. Мидың ақ затына әсер ететін ОЖЖ нейродегенеративті аурулары. Перинаталдық патология. Церебральды сал ауруы. Жаңа туған нәрестелердің плекситтері. Бұлшықет зақымдануы бар тұқым қуалайтын жүйке-бұлшықет аурулары және синапстар. Миотоникалық бұзылулар Балалық шақтағы пароксизмальды эпилепсиялық емес жағдайлар. Балалық шақтағы Эпилепсия. Эпилепсиялық күй. Эпилепсиялық энцефалопатия.
7	Балалардағы Гематология	Геморрагиялық васкулит Иммундық тромбоцитопения Балалардағы коагулопатиялар: гемофилия, Виллебранд ауруы Гемолитикалық анемиялар Апластикалық анемия

		Жедел лейкоздар
		Балалардағы Лимфомалар
8	Балалардағы Нефрология	Зәр шығару жүйесінің инфекциясы: цистит, пиелонефрит
		Нефротикалық синдром
		Нефритикалық синдром
		Жедел бүйрек зақымдануы
		Бүйректің созылмалы ауруы
		Гемолитикалық-уремиялық синдром
9	Балалардағы Гастроэнтерология	Созылмалы гастрит және гастродуоденит
		Жедел және созылмалы панкреатиттер
		Асқазан және 12 елі ішектің ойық жарасы
		Мальабсорбция синдромы
		Балалардағы өттас ауруы
		Ішектің қабыну аурулары
		Балалардағы аутоиммунды гепатит
		Балалардағы гельминтоздар мен паразитоздар
10	Балалар Эндокринологиясы	Балалардағы 1 типті қант диабеті. Кетоацидоз
		Сахарный диабет 2 типа.
		Гипотиреоз
		Балалардағы өсудің бұзылуы: гипофиз нанизмі, гигантизм.
		Балалар мен жасөспірімдердегі семіздік
12/13	Балалар хирургиясы / және травматология	Жедел іш. Жедел аппендицит, аппендикулярлық абсцесс, перитониттің дифференциалды диагностикасы
		Асқазан-ішектен қан кету. Асқазан жарасы, меккель дивертикуласы
		Жамбас сүйектерінің, жоғарғы және төменгі аяқтардың жарақаттары.
		Балалардағы ми жарақаты. Омыртқа мен жұлынның зақымдануы.Бағалау және ауруханаға дейінгі көмек. Кеуде қуысының жарақаты, іштің жарақаты
		Тоқ ішек аурулары. Гиршпруг ауруы
		Жедел скротальды Синдром. Қысылған шап жарығы.
14	Балалар инфекциясы	БАБЖ бағдарламасы. Сұрыптау. Шұғыл және басымдық белгілері.
		Балалардағы тұмау және ЖРВИ
		Баспа синдромымен бірге жүретін аурулар: балалардағы дифтерия, балалардағы инфекциялық моноклеоз, балалардағы стрептококкты баспа.
		Балалардағы экзантема синдромымен бірге жүретін жұқпалы аурулар: қызылша, қызамық, желшешек, балалардағы скарлатина.
		Диарея синдромымен бірге жүретін аурулар: дизентерия, сальмонеллез, эшерихиоз және вирустық диарея.
		Саргаю синдромымен бірге жүретін аурулар. Балалардағы жедел және созылмалы ге вирустық гепатиттер (А, В, С, D, E).
		Балалардағы нейроинфекциялар: балалардағы энтеровирустық Ботулизм.балалардағы инфекция балалардағы менингококк инфекциясы балалардағы

		Полномиелит.
		Балалардағы зооноздық инфекциялар.
		Құрсақшілік инфекциялар.
15	Балалардағы Фтизиатрия	Туберкулездің біріншілік түрлері
		диссеминирленген өкпе туберкулезі
		Туберкулезды менингит
		Балалар мен жасөспірімдердегі туберкулездің екіншілік түрлері.
		Балалар мен жасөспірімдердегі туберкулездің өкпеден тыс түрлері.
16	Балалардағы шұғыл жәрдем	Балалардағы жедел реаниматология. Балалардағы кенеттен өлім синдромы. BLS.ACLS. PALS.
		Балалардағы шұғыл аллергиялық жағдайлар. Квинке Ісінуі. Лайелл, Стивенс Джонс Синдромдары. Анафилактикалық шок.
		Гипертермиялық және тырысу синдромдары
		Неотложная помощь геморрагического и травматического и ожогового шока.
		Балалардағы жедел улану. Шұғыл көмек
		Балалардағы электр тогының соғуы, найзағай, жылу (күн) соққысы, суық жарақат, тұншығу, суға бату кезіндегі жазатайым оқиғалар кезіндегі шұғыл көмек.
17	Балалар Психиатриясы	Ақыл-ойдың артта қалуы. Нервтік анорексия, нервтік булимия. СДВГ.
		Балалар шизофрениясы
		Балалар аутизмі
		Балаларға токсикомания, нашакорлық.
18	«Балалар Дерматовенерологиясы»	Балалардағы туа біткен мерез (инфекция жолдары, инкубациялық кезең, жалпы ағымы, бастапқы кезең).
		Урогенитальды инфекциялар (гонорея, трихомониаз, хламидиоз, оның ішінде балаларда).
		Гонококкты емес урогенитальды инфекциялар(трихомония, хламидиоз, соның ішінде балаларда).
19	Балалар анестезиологиясы және интенсивті ем	Тамыр жеткіліксіздігі. Қарқынды терапия принциптері.
		Тыныс алу жеткіліксіздігінің жедел және қарқынды терапиясы.
		Бауыр жеткіліксіздігінің жедел және қарқынды терапиясы.
		Бүйрек жеткіліксіздігінің жедел және қарқынды терапиясы.
		Су-электролиттік бұзылуларды түзету.
20	АИТВ- инфекциясы	АИТВ-инфекциясының клиникалық көріністері. Емдеудің негізгі тәсілдері
		Балалар мен жасөспірімдер арасында АИТВ-ның алдын алу. Медициналық көмек көрсету кезінде АИТВ ның алдын алуға арналған стандартты сақтық шаралары

**"Педиатрия" білім беру бағдарламасының 6,7 курс интериерінің базалық
құзыреттіліктері**

Базалық і құзыреттер	Оқыту нәтижелері
Базалық биомедициналық және клиникалық білімді меңгеру	Биомедициналық және клиникалық пәндердің негіздерін, балалар жасының физиологиясы мен патологиясын білу. Балалық шақ ауруларының негізгі белгілері мен синдромдарын білу. Балалардың денсаулығын бағалау кезінде осы білімді қолдана білу. Клиникалық ойлау және типтік белгілерді түсіндіру әдістерін меңгеру.
Баланың жағдайын диагностикалау және бағалау	Баланы клиникалық тексерудің принциптері мен кезеңдерін білу. Физикалық және психомоторлық дамудың жас нормаларын білу. Анамнезді жинап, бойын, дене салмағын бағалауды, сондай-ақ органдар мен жүйелерді физикалық тексеруді жүргізе білу. Емтихан деректерін клиникалық интерпретациялау дағдыларын меңгеру. Клиникалық тексеруді жүргізе білу және алдын-ала диагнозды тұжырымдау. Зерттеуді диагностикалау және жоспарлау алгоритмдерін меңгеру. Балалардағы жалпы аурулардың этиопатогенезін, клиникалық көріністерін және диагностикалық принциптерін білу. Дифференциалды диагностикуаны жүргізе білу. Зертханалық және аспаптық деректерді түсіндіру дағдыларын меңгеру.
Клиникалық хаттамалар бойынша емдеу және балаларға шұғыл көмек көрсету	ҚР ДСМ клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу принциптері мен стандарттарын білу. Жасын, дене салмағын және ауру ағымының ерекшеліктерін ескере отырып, терапияны тағайындай білу. Дәрілік препараттардың дозаларын есептеу дағдыларын меңгеру. Балаларға шұғыл медициналық көмек көрсету алгоритмдерін білу. Өмірге қауіп төндіретін жағдайларды тани білу және негізгі және кеңейтілген CPR жүргізу. Шұғыл көмек көрсетудің практикалық дағдыларын меңгеру.
Байланыс және кәсіби өзара әрекеттесу этикасы	Медициналық этика, деонтология және қарым-қатынас психологиясының негіздерін білу. Баламен, ата-аналармен және әріптестермен байланыс орната білу. Тиімді Кәсіби коммуникация дағдыларын меңгеру. Дәрігердің кәсіби және этикалық стандарттарын білу. Этика мен гуманизм принциптеріне сәйкес шешім қабылдай білу.
Ақпараттық- коммуникациялық технологияларды пайдалану, медициналық көмек құжаттамасы	Медицинадағы заманауи ақпараттық технологиялардың мүмкіндіктерін білу. Электрондық медициналық тарихты, медициналық мәліметтер базасын, клиникалық хаттамаларды қолдана білу. Медициналық құжаттаманы жүргізу ережелерін және көмек деңгейлері арасындағы сабақтастықты білу. Ауру тарихын, үзінді көшірмелерді, есеп беру нысандарын рәсімдей білу. Клиникалық-ұйымдастырушылық өзара іс-қимылдың медициналық стандарттары мен қағидаттарын меңгеру.
Алдын алу, диспансерлеу және вакцинациялау	Профилактикалық медицина және салауатты өмір салтын қалыптастыру принциптерін білу. Алдын алу және санитарлық-ағарту іс-шараларын жоспарлай және жүргізе білу.

	Ұлттық вакцинация күнтізбесіне сәйкес вакцинацияны ұйымдастыра және орындай білу. Алдын алу іс-шараларын жүргізу техникасын меңгеру. Диспансерлеу және оңалту тәртібін білу.
--	---

Қосымша 4

Диагностика мен емдеуге жататын ең көп таралған аурулар мен жағдайлардың тізімі ("балалар хирургиясы" мамандығы бойынша бейіндік интернатураға сәйкес нозологиялардың тізбесі)

№	Пәндер	Нозологиялар
1	Емханадағы балалар хирургиясы	Тері мен жұмсақ тіндердің қатерсіз түзілімдері (липома, фиброма, атерома, гемангиома, невус, дермоидты кисталар) Жұмсақ тіндердің ірінді-қабыну аурулары (омфалиттер, маститтер, псевдофурункулоз, панариция, паронихия, фурункул, карбункул, абсцесс, флегмона, бартолинит) Жедел скротальды Синдром (Орхоэпидидимит. Орхит, жыпылықтайтын гидатидтің қабынуы, аталық бездің жарақаты, аталық бездің бұралуы). Фимоз. Парафимоз. Баланопастит.
2	Балалар травматологиясы және ортопедия	Аяқ-қол сүйектерінің сынуы (ашық және жабық) Атаулы сынықтар-Монтеджа, Брехта, Галеаци Бала жарақатының ерекшеліктері (эпифизиолиздер, жасыл бұтақ) Омыртқа мен жамбастың сынуы Аралас, көп және аралас жарақат Остеосинтез түрлері Патологиялық сынықтар Термиялық күйіктер және олардың салдары. Күйік ауруы Электротравма Жарақаттан кейінгі остеомиелит Жамбас буындарының туа біткен патологиясы (дислокация, сублуксация, дисплазия, ШДУ және ротацияның бұрыштық өзгерістері) Аяқтың туа біткен және жүре пайда болған деформациясы-жалпақ табан (артроэрез), клубтық табан, понцеттимен емдеу Туа біткен қисық мойын Қатерсіз сүйек ісіктері және ісік тәрізді аурулар Сүйектердегі диспластикалық процестер. Хондродистрофиялар. Остеодисплазия. Гиперостоздар. Остеохондропатиялар. Поза ұғымы, позаның патологиялық түрлері. Сколиоз, кифоз. Қол мен аяқтың саусақтарының дамуындағы ауытқулар. Синдактилия. Полидактилия. Қол мен аяқтың туа біткен бөлінуі. Саусақтардың туа біткен болмауы. Туа біткен саусақ контрактуралары. Аяқ-қол сүйектерінің туа біткен және жүре пайда болған деформациясы Аяқ-қол сүйектерінің туа біткен және жүре пайда болған жалған буындары Тірек-қимыл аппаратының жетім аурулары Аяқталмаған остеогенез. Гипофосфатазия
3	Нейрохирургия	Бас миының жарақаты (сілкініс, мидың көгеруі). Бас сүйегінің сынған сүйектері. Балалардағы интракраниальды гематомалар. Мидың травматикалық ауруы

		Балалардағы туа біткен гидроцефалия. Гидроцефалияның жүре пайда болған түрлері: * Қарыншаішілік қан кету салдарынан дамыған Гидроцефалия, * Супратентериялық ісіктерге байланысты қайталама окклюзиялық гидроцефалия, * Травматикалық ішкі гидроцефалия Краниосиностоз. Спинномозговые и черепно-мозговые грыжи. Синдром Арнольда – Киари.
4	"Балалар жасындағы шұғыл хирургия"	Балалардағы жедел аппендицит Балалардағы аппендикулярлық перитонит. Пельвиоперитонит Балалардағы аналық без кисталары. Жедел гематогенді остеомиелит. Эпифиздік остеомиелит. Созылмалы остеомиелит Балалардағы өкпенің бактериялық деструкциясы Тыныс алу жолдары мен асқазан-ішек жолдарының бөтен денелері. Жүре пайда болған ішек өтімсіздігі (адгезиялық ауру, ішектің инвагинациясы, ішектің бұралуы, меккелев дивертикул) Өңештің химиялық күйігі Кеуде және іш қуысы мүшелерінің, зәр шығару жүйесінің жарақаты (травматикалық асфиксия, өкпенің көгеруі. Кеуде қуысының жаралары (енетін, енбейтін), бауырдың, көкбауырдың, ұйқы безінің, қуыс мүшелердің, бүйректің, несеппағар мен қуықтың, уретраның жарылуы) Порталды гипертензия
5	Урологиямен жоспарлы хирургия	Диафрагматикалық жарығы. Этиологиясы. Жіктеу. диафрагманың жарығы өзі. Диафрагманың табиғи саңылауларының жарығы. Посттравматикалық диафрагматикалық жарығы. Іштің ақ сызығының жарығы. Кіндік грыжасы. Вентральды жарығы Өңештің тыртық тарылуы. Ахалазия және кардия халазиясы. Туа біткен қысқа өңеш. Гастро-эзофагеальді-рефлюкс ауруы. Асқазан мен он екі елі ішектің ойық жарасы. Балалардағы холецистит. Өт тас ауруы. Бауыр және өкпе эхинококкозы. Аноректальды даму ақаулары Созылмалы колостаз (Гиршпрунг ауруы, мегаколон, долихосигма, Пайер синдромы) Оқшауланған полиптер, асқазан – ішек жолдарының жайылмалы полипоздары. Ұйқы безінің хирургиялық патологиясы. Ұйқы безінің туа біткен кисталары. Ұйқы безінің псевдокисталары. Бүйрек, жоғарғы және төменгі зәр шығару жолдарының дамуындағы ақаулары. Балалардағы гидронефроз. Балалардағы мегауретер. Қуық-несеппағарлық рефлюкспен және созылмалы пиелонефритпен асқынған несеппағар аузының туа біткен және жүре пайда болған дәрменсіздігі. Инфравезиялық обструкция (уретраның клапандары мен стеноздары). Уретероцеле. Қуық ақаулары: қуық экстрофиясы, қуық дивертикулалары.

		Эписпадия. Гипоспадия. Жасырын жыныс мүшесі.
		Балалардағы нсеп өзегінің бітіспеуі. Толық емес кіндік жыланкөзі. Толық кіндік жыланкөзі. Урахус кистасы. Қуық дивертикулалары.
		Ішастардың қынаптық өсіндісінің ақаулары (шап жарығы, гидроцеле, ұрық бауы кистасы, Нук кистасы)
		Аталық бездің түсуі мен орналасуындағы ақаулар (крипторхизм, эктопия). Варикоцеле.
		Несеп-тас ауруы.
6	Торакалды хирургия	Өкпе агенезиясы, аплазиясы, гипоплазиясы. Өкпенің кистозды гипоплазиясы. Туа біткен бөліктік эмфизема. Өкпенің туа біткен кисталары. Өкпе секвестрі. Өкпе артериовенозды жыланкөздері. Көмейдің тарылуы. Клиника. Диагностика. Емдеу. Кеңірдектің тарылуы. Клиника. Диагностика. Емдеу.
		Көкірекаралықтың қабыну аурулары. Айырша (тимус) безінің аурулары. Көкірекаралықтың кисталары. Көкірекаралықтың ісіктері.
		Кеуде қуысының туа біткен шұңқыр тәрізді деформациясы, Насс бойынша операциялары.
7	Неонаталды хирургия	Бет қаңқасының туа біткен ақаулары: макроглоссия, колобома, Пьер-Робин синдромы, ранула, жоғарғы және төменгі еріннің, тандайдың бітіспеуі.
		Жаңа туған нәрестелердің босану жарақаты (кефалогематома, сүйектердің сынуы, қуыс және паренхималық органдардың зақымдануы).
		Эмбрионалды жарықтар, гастрошизис.
		Сарыуыз мен зәр шығару өзектерінің туа біткен ақаулары.
		Өт жолдары мен өт қапшығының туа біткен ақаулары.
		Жаңа туған нәрестелердің туа біткен пилоростенозы
		Жаңа туған нәрестелердің өңеш атрезиясы
		Туа біткен жоғары ішек өтімсіздігі (он екі елі ішектің атрезиясы. Сакина тәрізді ұйқы безі, аберрантты тамыр, 12 елі ішектің мембранасы)
		Туа біткен төмен ішек өтімсіздігі (аш ішектің атрезиясы, мальротация синдромы және фиксацияның бұзылуы, Ледд синдромы, энтерокистома, жіңішке және тоқ ішектің гипо және аганглиозы)
		Тоқ ішектің туа біткен ақаулары және аноректальды ақаулар (анус пен тік ішектің атрезиясы, клоакальды форма)
		Нәрестелік кезеңнің іріңді-қабыну аурулары (жаңа туған нәрестенің некротикалық флегмонасы, псевдофурункулез, мастит, омфалит, парапроктит, эпифизарлы остеомиелит)
		Тератома.
		Жаңа туған нәрестедегі некротикалық энтероколит

5 -қосымша

**"Балалар хирургиясы" мамандығы бойынша
интернатура түлегінің негізгі құзыреттері**

Негізгі құзыреттері	Оқыту нәтижелері
---------------------	------------------

	Негізгі құзыреттері	Оқыту нәтижелері
1	Амбулаториялық қабылдау және динамикалық бақылау жүргізу	- Білу МСАК/ОАА деңгейінде хирургиялық патологиясы бар және жедел жарақаты бар балаларды амбулаториялық қабылдауды, триажды және динамикалық бақылауды ұйымдастыру принциптерін білу. - Жасай білу тексеру жүргізе білу, баланың жағдайын бағалау, одан әрі бақылауды жоспарлау және рецепттер жазу. - Меңгеру біріншілік медициналық құжаттаманы жүргізу және бағыттарды рәсімдеу дағдыларын меңгеру.
2	Хирургиялық патологиялардың диагностикасы	- Білу жастық нормаларын және психоэмоционалды ерекшеліктерін ескере отырып, клиникалық және аспаптық тексеру әдістерін (УДЗ, рентген, КТ, МРТ) білу. - Жасай білу дифференциалды диагностиканы жүргізе білу, кодтау үшін -АХЖ10/АХЖ-11 қолдану және емдеу тактикасын негіздеу. - Меңгеру зертханалық және аспаптық зерттеулердің нәтижелерін интерпретациялауды меңгеру.
3	Шұғыл көмек көрсету	- Білу өмірге қауіп төндіретін жағдайларда шұғыл көмек көрсету алгоритмдерін білу (жарақаттық және күйіктік шок, "жедел іш" синдромы, "жедел ұма" синдромы, ішектің инвагинациясы, тыныс алу жолдарының обструкциясы). - Жасай білу реанимациялық іс-шараларды өткізуге қатысу, пациентті аға дәрігердің бақылауымен бағыттауға бастамашылық жасау. - Меңгеру ауыр жағдайларда науқастың жағдайын бастапқы тұрақтандыру дағдылары. BLS. ACLS. PALS.
4	Периоперациялық үрдісті жүргізу	- Білу периоперативті басқару кезеңдері: операция алдындағы бағалау (ASA/тәуекелдер), ақпараттандырылған келісім, бактерияға қарсы және тромбoproфилактика, қоректік қолдау. - Жасай білу ауырсыздануды жоспарлау, ерте оңалтуды жоспарлау және операциядан кейінгі бақылауды жүргізу. - Меңгеру науқасты операцияға дайындау және операциядан кейінгі ерте кезеңді жүргізу негіздері.

	Негізгі құзыреттері	Оқыту нәтижелері
5	Негізгі хирургиялық манипуляцияларды орындау	- Білу көрсеткіштер, қарсы көрсеткіштер және тәлімгердің бақылауымен негізгі операциялар мен манипуляцияларды орындау техникасын білу; - жараларды алғашқы хирургиялық емдеу; - жұмсақ тіндерден бөгде заттарды алып тастау; - ірінді ошақтың пункциясы; - плевра пункциясы; - терінің тұтастығы бұзылған кезде таңғышты қолдану; - тері мен тері астындағы майдың ірінді ауруларына таңғыш салу; - бұлшықет ауруларына таңу; - жеңіл сынықтарды қалпына келтіру және қарапайым дислокацияларды түзету дағдылары - сүйек сынған кезде иммобилизациялық таңғыш салу; - сүйек сынған кезде сплент қолдану; - буындардың шығуы (сублюксациясы) кезінде иммобилизациялық таңғыш салу; - қан кету кезінде турникетті қолдану; - қан кетуді тоқтату, жараларды таңу және тампонада - операциядан кейінгі жараларға таңғыш салу; - тері тігістерін салу және алу; - флегмона мен абсцессті (фурункул, флегмона, парапроктит) ашу және ағызу; - аппликациялық, инфильтрациялық жергілікті анестезиялар; - қуықтың катетеризациясы; - гипс таңғыштарын қолдану - барлық дәрежелі термиялық күйіктерді өңдеу; - операция кезінде көмек: операциялар - варикацеле, сперматикалық сымның тамшысы мен кистасына операция, аппендектомия, диагностикалық лапароскопия, герниопластика, циркумцизия - Менгеру - көрсеткіштер бойынша қабыну инфильтраттарын пункциялау; - ірінді жаралар мен беткі абсцесстерді ашу және ағызу (қайнау, паронихия, панариция); - плевра пункциясы; - жараны алғашқы хирургиялық емдеу; - буындардың шығуы (сублюксациясы), сүйектердің сынуы кезінде шиналар мен иммобилизациялық таңғыштарды салу; - қан кетуді тоқтату, турникетті қолдану, қан кету кезінде жараларды таңу және тампонада; - қуықтың катетеризациясы; - назогастральды және орогастральды зондты енгізу; - тігістер / таңғыштар / гипс иммобилизациясы; - гастростомиялық түтіктің өзгеруі; - аппликациялық, инфильтрациялық жергілікті анестезиялар; - циркумцизия;

	Негізгі құзыреттері	Оқыту нәтижелері
6	Пациенттермен және заңды өкілдермен байланыс	- Білу эмпатия принциптері, мәдени құзыреттілік, бала құқығы және медициналық деонтология негіздері. - Жасай білу күрделі сөйлесуді жүргізе алу, қолайсыз нәтижелер туралы хабарлау, психологтарды немесе әлеуметтік қызметтерді тарту. - Меңгеру сұхбаттасу және отбасының эмоционалды жағдайын басқару әдістері.
7	Мультидисциплинарлы топта жұмыс істеу	- Білу консилиумдарды, телевизиялық консультацияларды ұйымдастыру және көмек деңгейлері арасындағы сабақтастық қағидаттары (аурухана / емхана). - Жасай білу бригада мүшелерімен тиімді қарым-қатынас жасау, пациентті бірлесіп басқаруды ұйымдастыру. - Меңгеру емдеу кезеңдері арасында ақпаратты құжаттау және беру дағдылары.
8	Стандарттарды сақтау және медициналық құжаттаманы жүргізу	- Білу стандарты, протоколы, СОП, маршрутизацию, правила ведения медицинской документации (в т.ч. в системах Damumed). - Жасай білу ЖИ-шешімдерді қолдауды, телемедицинаны пайдалану, Медициналық-статистикалық есептілікті қалыптастыру. - Меңгеру клиникалық-ұйымдастырушылық өзара іс-қимыл және НҚА көзделген барлық қажетті есептілікті ресімдеу қағидаттарымен
9	Дәлелді медицина тәсілдерін қолдану	- Білу дәлелді медицина және клиникалық эпидемиология негіздері. - Жасай білу оларды емдеу тактикасын таңдау, ғылыми деректерді талдау және емдеу нәтижелерін бағалау үшін қолданыңыз. - Меңгеру ғылыми әдебиеттерді іздеу және сыни бағалау әдістері.
10	Профилактика және реабилитация	- Білу жарақаттардың, күйіктердің, операциядан кейінгі асқынулардың (ПВР), туа біткен ақаулардың алдын алу, диспансерлік бақылауды ұйымдастыру принциптері. - Жасай білу профилактикалық және оңалту іс-шараларын жоспарлау және жүргізу, тіркелімдер жүргізу. - Меңгеру балалармен және ата-аналармен санитарлық-ағарту жұмыстарының әдістерін.
11	Хирургиялық көмекті ұйымдастыру	- Білу МСАК-та балалар хирургиялық қызметін ұйымдастыру, қабылдау бөлімшесінің, жаңа туған нәрестелер хирургиясы бөлімшесінің, емхана мен стационардағы хирургиялық кабинеттің жұмысы негіздерін. - Жасай білу жұмыс уақытын жоспарлау, жүктемелерді бөлу, байланысты мамандармен және қызметтермен өзара әрекеттесу. - Меңгеру науқастарды, оның ішінде жаңа туған нәрестелерді тасымалдауды ұйымдастыру дағдылары.